

در ستایش مرغداری خانگی

دنیا بدون این همه مرغ و خروس چه جای بیهوده‌ای خواهد بود! در مناطق روستایی سراسر جهان، روز با صدای گوشخراش خروس‌هایی آغاز می‌شود که در رقابت باهم، حضور خود را در جهان یادآوری می‌کنند. با این که کشاورزان آسیایی تمام توجه‌شان به شالیزارهای برنج است؛ اما اردک‌های آنها نیز در این برنجزارها پرسه می‌زنند. مرغ‌ها ساعت‌ها در خاک و خل حمام می‌کنند یا جوجه‌های خود را به این سو و آن سو می‌کشند. گاهی با قدق‌ق‌ق‌ای متوالی اعلام می‌کنند که تخم گذاشته‌اند.

نگهداری از طیور در خانه یا همان پرورش جوجه مرغ، بوقلمون، اردک، غاز، کبوتر، قرقاول و بلدرچین با نهاده‌های کم و به شیوه سنتی جدا از جنبه سرگرمی، برای امنیت غذایی بسیاری از کشورهای در حال توسعه حیاتی است. طبق برآوردهای اخیر، پرورش طیور در حیاط منزل و محوطه اطراف آن بالغ بر ۷۰ درصد کل تولید گوشت و تخم طیور را در کشورهای کم درآمد و دچار مضیقه غذایی، فراهم می‌آورد. در مناطق دور افتاده روستایی که وضع اقتصادی و زیست محیطی خوبی ندارند؛ پرورش طیور به صورت خانگی، مولفه‌ای مناسب در نظام‌های زراعی مخلوط است. این پرندگان اهلی، کوچک هستند؛ به راحتی تولید مثل می‌کنند؛ نگهداری از آنها به سرمایه‌گذاری کلان احتیاج ندارد و با خوردن زباله‌های آشپزخانه، دانه‌های ریز شده غلات، کرم‌ها، حلزون، حشرات و سبزیجات به راحتی رشد می‌کنند.

کارت اعتباری از جنس پرا

پرورش طیور به دلایل مختلف می‌تواند رونق بگیرد؛ از نیاز به کسب درآمد گرفته تا سرگرمی ساده‌ای که کشاورزان با تماشای این سو و

آن سو رفتن پرندگان سالم خود پیدا می‌کنند. معمولاً پرورش طیور در مناطق روستایی، منبع تامین پروتئین به صورت گوشت و تخم مرغ است. اما آنها نوعی کارت اعتباری نیز به شمار می‌آیند، زیرا به راحتی به فروش می‌رسند یا در جایی که پول نقد موجود نباشد، قابل تها ترند. پرورش طیور در روستا کارکردهای دیگری نیز دارد که ارزیابی ارزش پولی آنها دشوار است. از جمله می‌توان به کنترل آفات و تامین کود حیوانی، شرکت در مسابقات محلی و برآوردن تعهدات اجتماعی اشاره کرد. این پرندگان برای برگزاری بسیاری از مراسم سنتی در روستا یا درمان بیماری‌ها لازم هستند.

بنابراین، جای تعجب نیست که توسعه نظام‌های پرورش طیور در منزل از برنامه‌های ویژه فائو برای امنیت غذایی در ۶۶ کشور است. هر چند که بهره‌وری این مرغداری‌های خانگی در مقایسه با سیستم‌های پر نهاده مصرف چندان زیاد نیست. یک مرغ آشغال خور ۳۰ تا ۵۰ تخم در سال می‌گذارد و اگر تغذیه و نگهداری آن بهتر باشد؛ حداکثر ۹۰ تخم در سال می‌کند. در حالی که یک مرغ صنعتی ۲۸۰ تخم (در شرایط بهینه) در سال می‌گذارد. اصلاح تولید مرغداری‌های روستایی نیازمند ارائه مهارت‌های مدیریتی مناسب، نهاده‌های مطلوب (مثل مکمل‌های غذایی و محل نگهداری)، توسعه راه‌های مؤثر بازرسانی محصول و بالاتر از همه، کنترل مناسب‌تر بیماری‌ها است.

برنامه‌های پرورش طیور در روستا باید بر مبنای امکانات موجود تدارک دیده شوند و سپس کمک‌های فنی را با موقعیت محلی هماهنگ سازند. نمونه موفق این برنامه مربوط به کشور بنگلادش است که در آن، زنان فاقد

اطلاعات علمی

۲۸ سال بیست و چهارم ■ فروردین ۸۹

